

KONKURS PRZEDMIOTOWY

JĘZYK POLSKI

ZAKRES DLA KLAS 4–8 • SZKOŁA PODSTAWOWA

SESJA JESIENNA 2026

Zakres obowiązujący przy konstrukcji arkuszy konkursowych

25

pytań A–D

1

poprawna odpowiedź

4–8

klasy szkoły podstawowej

Zasady wspólne

- Konkurs ma charakter kumulatywny – w zadaniach mogą pojawić się wiadomości i umiejętności opanowane w poprzednich latach nauki.
- Zakres został ograniczony do materiału realnego dla sesji jesiennej; nie jest to pełny roczny zakres programu danej klasy.
- Konkurs nie wymaga znajomości treści jednej konkretnej dłuższej lektury. Fragmenty potrzebne do rozwiązania zadań są zamieszczane w arkuszu.
- Dłuższe formy pisemne nie są tworzone w arkuszu testowym; sprawdzana może być ich budowa, logika, poprawność i rozpoznawanie elementów.

Ważne dla roku szkolnego 2026/2027

- Klasa 4 realizuje nową podstawę programową wdrażaną od 1 września 2026 r.
- Klasy 5–8 w roku szkolnym 2026/2027 kontynuują naukę według dotychczasowej podstawy programowej.

Podstawa opracowania: obowiązujące podstawy programowe dla roku szkolnego 2026/2027 oraz konserwatywna granica materiału na sesję jesienną.

4

KLASA 4

Nowa podstawa programowa 2026 • zakres jesienny

1. Czytanie i rozumienie tekstu

- tekst literacki, popularnonaukowy, informacyjny lub użytkowy;
- wyszukiwanie informacji podanych wprost oraz prostych informacji wynikających z kontekstu;
- określanie tematu i najważniejszej myśli tekstu;
- ustalanie kolejności wydarzeń i prostych związków przyczynowo-skutkowych;
- rozpoznawanie bohaterów, czasu i miejsca wydarzeń oraz formułowanie prostych wniosków;
- rozumienie znaczenia wyrazów i sformułowań w kontekście.

2. Wiedza o literaturze

- bohater, wydarzenie, czas i miejsce wydarzeń, świat przedstawiony;
- fikcja literacka; elementy realistyczne i fantastyczne;
- baśń, legenda, opowiadanie – podstawowe cechy;
- proza i wiersz; wers, strofa, rym;
- epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy.

3. Nauka o języku i komunikacja

- głoska i litera; samogłoska i spółgłoska; sylaba; alfabet; przenoszenie wyrazów;
- rzeczownik, czasownik i przymiotnik – rozpoznawanie i podstawowe funkcje;
- liczba i rodzaj rzeczownika; podstawowe formy czasownika odnoszące się do teraźniejszości, przeszłości i przyszłości;
- synonimy i antonimy;
- wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe;
- nadawca, odbiorca i podstawowa intencja wypowiedzi.

4. Ortografia, interpunkcja i formy wypowiedzi

- pisownia ó/u, rz/ż, ch/h; wielka i mała litera w podstawowych nazwach własnych i pospolitych;
- kropka, przecinek w prostych zastosowaniach, znak zapytania, wykrzyknik, cudzysłów;
- opowiadanie – chronologia wydarzeń; prosty plan wydarzeń;
- podstawowa budowa zaproszenia, krótkiej wiadomości/listu i notatki.

Granica zakresu – klasa 4

- brak obowiązku znajomości konkretnej dłuższej lektury;
- bez odmiany rzeczowników i przymiotników przez przypadki;
- bez liczebników, zaimków i szczegółowej klasyfikacji nieodmiennych części mowy;
- bez części zdania i klasyfikowania zdań złożonych;
- bez zaawansowanych środków stylistycznych i rozbudowanej terminologii medialnej.

5

KLASA 5

Dotychczasowa podstawa programowa • zakres jesienny

1. Czytanie i analiza tekstu

- czytanie tekstu literackiego lub popularnonaukowego ze zrozumieniem;
- wyszukiwanie informacji, porządkowanie wydarzeń, rozpoznawanie bohatera, narratora, czasu i miejsca akcji;
- proste wnioskowanie oraz rozpoznawanie znaczenia słów w kontekście;
- odróżnianie elementów realistycznych i fantastycznych.

2. Literatura i środki stylistyczne

- baśń, legenda, opowiadanie, komiks – cechy rozpoznawcze;
- autor, narrator, bohater, dialog i monolog;
- podmiot liryczny, rym, wers, strofa;
- epitet, porównanie, ożywienie, uosobienie;
- fikcja literacka i realizm.

3. Nauka o języku

- głoska, litera, sylaba, alfabet i przenoszenie wyrazów;
- rzeczownik – rodzaj, liczba, przypadek;
- przymiotnik – rodzaj, liczba, przypadek;
- czasownik i bezokolicznik; osoby, liczby, rodzaje i czasy;
- podmiot i orzeczenie; zdanie, równoważnik zdania; zdanie pojedyncze i złożone;
- synonimy i antonimy; komunikat, nadawca i odbiorca.

4. Ortografia i formy wypowiedzi

- pisownia ó/u, rz/ż, ch/h; wielka i mała litera; podstawowe znaki interpunkcyjne;
- opowiadanie odtwórcze i twórcze, opis postaci, zaproszenie, ogłoszenie – rozpoznawanie budowy i poprawności.

Granica zakresu – klasa 5

- bez obowiązku znajomości treści jednej wskazanej książki;
- bez zaawansowanych nieodmiennych części mowy, imiesłówów i strony biernej;
- bez pełnej analizy części zdania poza podmiotem i orzeczeniem;
- bez rozbudowanej klasyfikacji zdań złożonych.

6

KLASA 6

Dotychczasowa podstawa programowa • zakres jesienny

1. Czytanie i analiza tekstu

- czytanie tekstów literackich i popularnonaukowych ze zrozumieniem;
- rozpoznawanie narracji pierwszo- i trzecioosobowej, świata przedstawionego, bohaterów oraz związków przyczynowo-skutkowych;
- wnioskowanie na podstawie tekstu i rozpoznawanie funkcji wybranych środków językowych.

2. Literatura

- baśń, legenda, opowiadanie, komiks, mit, nowela – podstawowe cechy;
- podmiot liryczny, rym, wers, strofa;
- epitet, porównanie, ożywienie, uosobienie, pytanie retoryczne, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- dialog, monolog; fikcja i realizm.

3. Nauka o języku

- głoski: samogłoski i spółgłoski; głoski miękkie i twarde;
- rzeczownik, przymiotnik i czasownik – odmiana i funkcje;
- przyimek, spójnik, przysłówki – rozpoznawanie;
- podmiot i orzeczenie; zdanie, równoważnik zdania; zdanie pojedyncze i złożone;
- synonimy, homonimy i antonimy;
- podstawowe związki frazeologiczne, w tym pochodzące z mitologii.

4. Ortografia i formy wypowiedzi

- utrwalone zasady pisowni ó/u, rz/ż, ch/h, wielkiej i małej litery oraz interpunkcji zdania pojedynczego;
- opowiadanie, list, opis postaci, zaproszenie, ogłoszenie, e-mail i reklama – budowa i poprawność.

Granica zakresu – klasa 6

- bez obowiązku znajomości konkretnej dłuższej lektury;
- bez szczegółowej wiedzy o liczebnikach, zaimkach, partykułach i wykrzyknikach;
- bez imiesłówów, imiesłowego równoważnika zdania i zaawansowanej składni;
- bez rozbudowanej analizy słotwórczej.

7

KLASA 7

Dotychczasowa podstawa programowa • zakres jesienny

1. Czytanie i literatura

- czytanie tekstu literackiego, publicystycznego lub popularnonaukowego ze zrozumieniem i wnioskowaniem;
- baśń i bajka, legenda, opowiadanie, komiks, mit, nowela, przypowieść, powieść przygodowa, historyczna i fantasy – rozpoznawanie cech;
- narrator, świat przedstawiony, dialog, monolog, fikcja i realizm;
- podmiot liryczny, rym dokładny i niedokładny, rytm, wers, strofa;
- epitet, porównanie, przenośnia, ożywienie, uosobienie, apostrofa, pytanie retoryczne, wyraz dźwiękonaśladowczy.

2. Nauka o języku

- części mowy: rzeczownik, przymiotnik, czasownik, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, przysłówki, partykuła, wykrzyknik;
- odmiana rzeczownika, przymiotnika i czasownika; stopniowanie przymiotnika i przysłówka;
- liczebniki: główne, porządkowe i zbiorowe; podstawowe funkcje zaimków;
- formy nieosobowe czasownika: bezokolicznik oraz formy zakończone na -no, -to;
- strona czynna i bierna czasownika – rozpoznawanie;
- części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik;
- zdanie pojedyncze i złożone; równoważnik zdania.

3. Słownictwo, ortografia i komunikacja

- synonim, antonim, homonim; język literacki i potoczny;
- frazeologizmy pochodzące z mitologii i Biblii – rozumienie popularnych związków;
- pisownia nie z różnymi częściami mowy; utrwalenie pozostałych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych;
- akcent wyrazowy i zdaniowy – podstawowe rozpoznawanie.

Granica zakresu – klasa 7

- bez obowiązku znajomości jednej konkretnej dłuższej lektury;
- bez pełnej analizy imiesłowów i imiesłowowego równoważnika zdania;
- bez wykresów zdań złożonych i wypowiedzi wielokrotnie złożonych;
- bez szczegółowej analizy słowotwórczej oraz mowy zależnej i niezależnej.

8

KLASA 8

Dotychczasowa podstawa programowa • zakres jesienny

1. Czytanie i literatura

- czytanie tekstu literackiego, publicystycznego, popularnonaukowego lub użytkowego; wyszukiwanie informacji, interpretacja i wnioskowanie;
- rodzaje literackie: epika, liryka, dramat;
- gatunki: baśń, bajka, legenda, opowiadanie, mit, nowela, przypowieść, powieść, dramat, komedia, tragedia, tren, fraszka, pieśń – cechy podstawowe;
- środki stylistyczne: epitet, porównanie, przenośnia, ożywienie, uosobienie, apostrofa, pytanie retoryczne, wyraz dźwiękonaśladowczy, obraz poetycki;
- rym dokładny i niedokładny oraz podstawowe układy rymów.

2. Nauka o języku

- części mowy i ich odmiana; liczebniki i zaimki; stopniowanie przymiotników i przysłówków;
- czasownik, bezokolicznik, formy -no/-to oraz imiesłowy – rozpoznawanie i podstawowe zastosowanie;
- części zdania; orzeczenie czasownikowe i imienne; rodzaje podmiotu podstawowym zakresie;
- zdanie pojedyncze, złożone współrzędnie i podrzędnie; imiesłowowy równoważnik zdania – rozpoznawanie;
- mowa zależna i niezależna – rozpoznawanie;
- synonim, antonim, homonim, archaizm, neologizm, zdrobnienie i zgrubienie.

3. Ortografia, interpunkcja i formy wypowiedzi

- utrwalenie zasad ortograficznych i interpunkcyjnych, w tym pisownia nie, wielka/mała litera, skróty i skrótowce;
- frazeologizmy pochodzące z mitologii i Biblii; poprawność frazeologiczna;
- opowiadanie, list, opis postaci, zaproszenie, ogłoszenie, reklama, charakterystyka i wypowiedź argumentacyjna – rozpoznawanie budowy, celu i poprawności.

Granica zakresu – klasa 8

- bez obowiązku znajomości treści jednej wskazanej dłuższej lektury;
- bez szczegółowej analizy słowotwórczej: typów formantów i budowy wyrazów pochodnych;
- bez wypowiedzi wielokrotnie złożonych i zaawansowanych wykresów składniowych;
- bez zadań wymagających napisania rozbudowanej wypowiedzi otwartej.

Uwaga: Zakres określa materiał, z którego mogą być konstruowane zadania. Nie oznacza, że każdy element zakresu musi pojawić się w danym arkuszu.